

SZONDI ILDIKÓ – BÁLINT ERZSÉBET – MÉSZÁROS JÁNOS

Betekintés az amerikai magyarság demográfiai viszonyaiba Toledo (Ohio) és Szeged együttműködése kapcsán

„Büszke vagyok származásomra és Magyarországra.”
(Tom Lantos)

„Nem kis nemzet a magyar, ha nyaktól felfele mérjük.”
(Sziklay Andor)

I. Bevezetés

A reformkor előtti, Újvilágot felfedezni vágyó kalandorainkat leszámítva, a magyar kivándorlási folyamat alig múlt másfélszáz éves. Az első jelentősebb számú magyar emigráns csoport az 1848-as szabadságharc bukása után érkezett az Egyesült Államokba, ahová Kossuth 1851-52-es látogatása további száműzésben élő híveit vonzotta ki. Az ő tevékenységük meghatározó volt az amerikai magyarság későbbi nemzedékeire nézve mind kulturális mind ideológiai szempontból.

A következő kivándorlási hullámot szinte kizárólag gazdasági okok határozták meg. Ez a folyamat az 1880-as évek és az első világháború közti három évtized alatt több mint egymillió magyar állampolgárt sodort át az Atlanti-óceán túlsó oldalára, ami egymagában nagyobb tömeget képvisel, mint a többi hullám együttvéve.

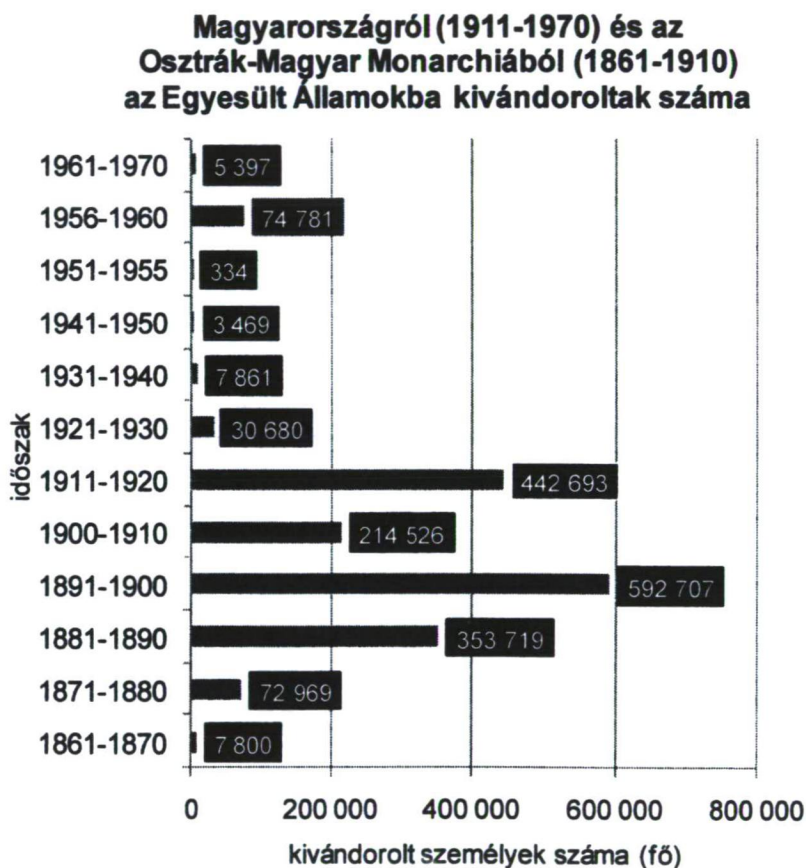
Ezt követte a két világháború közötti, az új amerikai bevándorlást korlátozó törvények miatt számban elenyésző politikai és gazdasági kivándorlás. A korabeli politikai emigránsok között jelen voltak az 1919-es forradalmak baloldali elkötelezettségű vesztesei, akárcsak a Hitler által meghatározott 1930-as évek faji és politikai üldözöttjeinek képviselői, a gazdasági kivándorlók között pedig a Triantonól szétszakadt országban létezni nem tudó értelmiségiek és szakemberek egy-egy kisebb csoportja.¹

---

¹ VARDI BÉLA: Magyarok az Újvilágban. Az észak-amerikai magyarság rendhagyó története.

A második világháborút követő években több, viszonylag kisebb méretű emigrációt különböztethetünk meg. Ezek között vannak a Horthy-társadalom lefejezettjeiként számon tartott „negyvenötösök” (dipik), a háborút követő koalíciós idők veszteseiként ismert „negyvenhetesek”, az elnyomott 1956-os szabadságharc által kivetett „ötvenhatosok” (szabadságharcosok), a Kádár-korszakban lassan kiszivárgó politikai és gazdasági menekültek (disszidensek), valamint a rendszerváltás után megjelent új jellegű, általában diplomázott karrier-kivándorlók, akik anyagi helyzetük javítása érdekében jelentek meg az Egyesült Államokban.²

1. ábra.

Forrás: Hungarians in America, A Biographical Directory of Professionals of Hungarian Origin in the Americas. Desi K. Bognár and Katalin Szentpály, eds. Mt. Vernon (East European Biographies and Studies Series 3), New York, 1971.

Anyanyelvi Konferencia, Budapest, 2000.

² BORBANDI GYULA: *A magyar emigráció életrajza 1945-1985*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1989.

Az Egyesült Államokban és Magyarországon található adatok a vizsgált időszakok tekintetben eltérnek egymástól. Ez abból következhet, hogy az amerikai forrásokban az 1861 és 1910 közötti bevándorlók kibocsátó országaként az „Austria–Hungary” megjelölés szerepel, de ha valaki nem magyar nemzetiségűnek vallotta magát, akkor esetleg nem a Monarchiából, hanem más országok köréből származók között tartották nyilván.³

A kivándoroltak jelentős része ugyanis a nemzetiségek által lakott peremvidékről indult útnak, amelyek gazdaságilag elmaradottabbak, túlnépesedettek voltak. Valószínűleg a fejlett amerikai gazdasági konjunktúra és a szervezett munkaerő-kivitel motiválta őket.

1. táblázat

A főbb amerikai magyar bevándorló csoportok néhány jellemzője

Csoport	Érkezés	Motiváció	Letelepedés	Társadalmi-gazdasági háttér
1848-as emigránsok	1849 után	Politikai	Tartós/végleges	Nemesség, magasabb iskolázottság
Őregamerikások	1870–1920	Gazdasági	Ideiglenes	Paraszti, alacsony iskolázottság
I. világháború utáni bevándorlók	A két világháború között	Gazdasági/ politikai	Tartós/végleges	Értelmiségi, magas fokú iskolázottság
Dípfk	1948–1952	Politikai	Tartós/végleges	Középosztály, felső középosztály, magasabb iskolázottság
1956-os bevándorlók	1956–1958	Politikai/ gazdasági	Tartós/végleges	Munkások, középrétegek, középfokú vagy magasabb iskolázottság
Újabb bevándorlók	Az 1960-as évek végétől	Gazdasági Szakmai	Tartós/végleges Ideiglenes	Heterogén Magas fokú iskolázottság

Forrás: BARTA CSILLA: *Nyelvhasználat, nyelvmegtartás, nyelvcsere amerikai magyar közösségekben*. in: Kovács Nóra-Szarka László (szerk.): *Tér és terep. Tanulmányok az etnicitás és az identitás kérdésköréből*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2002.

³ GYÉMÁNT RICHARD – KATONA TAMÁS – SZONDI ILDIKÓ: *Demográfia*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2006.

Az „amerikai magyarok” kifejezéssel azokra a Magyarországon (vagy az egykori Osztrák–Magyar Monarchia területén) született, illetve magyar származású, egymástól számos tekintetben különböző egyénekre, csoportokra, közösségekre utalhatunk, akiknek/amelyeknek legfőbb közös vonása, hogy az Egyesült Államok területén telepedtek le. E népesség tagjai azonban további szempontok mentén, (például lakóhelyük, társadalmi hovatartozásuk, politikai nézeteik, vallásuk stb.) alapján eltérő módon azonosíthatják magukat. Vannak, akik számára amerikai magyarnak lenni elsősorban a magyar származást jelenti, miközben mások számára a magyar nyelv ismerete a legfontosabb tényező.⁴

II. A Kárpát-medencén kívül élő magyarság helyzete

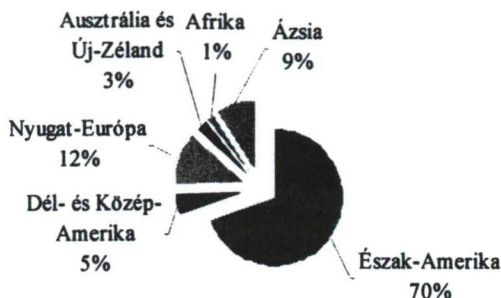
A Kárpát-medencén kívül szórványban élő magyar, illetve magyar származású személyek száma becslések szerint 2–2,5 millió fő lehet. Nyugat-Európában (Ausztria nélkül) mintegy 260–270 ezer magyar élhet, 1,6 millióra tehető az Észak-Amerikában, 50–55 ezerre a Dél-Amerikában és legalább 62 ezerre az Ausztráliában és Új-Zélandon élő magyarok száma. Rajtuk kívül kb. 200–250 ezer magyar élhet Izraelben, 30 ezer Ázsiában és legalább 10 ezer Afrikában (főleg Dél-Afrikában). A becslések valóságtartalmát befolyásolja, hogy a diktatórikus rendszerek szétesése óta nem követhető pontosan nyomon a különböző céllal és jogcímen a Kárpát-medencén kívülre került magyar származású, illetve magyar állampolgárságú személyek száma. A hivatalos adatok – ha vannak – sem fedik le teljes mértékben az egyes országok magyar népességének létszámát. Zavarja a tisztánlátást az is, hogy a szomszédos országokból az utóbbi két-három évtizedben kivándorolt magyar nemzetiségű személyeket a befogadó országok hatóságai eredeti nem etnikai eredetük, hanem állampolgárságuk alapján regisztrálják.⁵

⁴ PUSKÁS JULIANNA: *Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban 1880–1940*. Akadémiai Kiadó, Budapest 1982.

⁵ GYÉMÁNT RICHÁRD – SZONDI ILDIKÓ: *A határon túli magyarság demográfiai és társadalomstatistikai sajátosságai*. Pólay Elemér Alapítvány. Szeged, 2005.

2. ábra.

A Kárpát-medencén kívül élő magyarság területi megoszlása

Forrás: Határon Túli Magyarok Hivatala

A XIX. század közepéig a magyar kivándorlás főként Nyugat-Európa országaiba irányult, elsősorban gazdasági és politikai okokból. Később Amerika került a középpontba, leginkább gazdasági céllal, ahonnan még az első világháború előtt sokan hazatértek.⁶

Az amerikai - és az egész határon túli - magyarság számára talán legnagyobb problémát az asszimiláció jelenti, amit egy beilleszkedési folyamat végeredményének is tekinthetünk, amivel nem jár szükségszerűen a nemzeti azonosságtudat elvesztése.⁷ Míg az első generációs magyarok általában megtartották anyanyelvüket, kultúrájukat, s a mindennapi életben is magyarul beszéltek egymással, addig leszármazottaik, a második, harmadik, illetve sokadik generációs magyarok már nem feltétlenül foglalkoznak magyarságtudatuk ápolásával. Ha mindezt kivetítjük az emigrációs magyar szervezetekre, elmondható, hogy számukra legnagyobb problémát az utánpótlás kérdése okozza. A tagság nagyrészt az idősebbek közül kerül ki. A fiatalabb magyarok sokszor már nem feltétlenül érdekeltek a közösség összetartásában. A hosszú múltra visszatekintő szervezetek közül emiatt sajnos egyre több szünteti be a működését. Az említetteken kívül nagyon fontos tényező még, hogy egy adott magyar közösség meg tudja-e oldani az anyanyelvi oktatás kérdését. A rendszerváltozás óta megfigyelhető ugyanakkor az a kedvező tendencia, hogy a nem első generációs magyarok elkezdik keresni, ápolni magyar eredetüket.

A magyarországi demokratikus változások erősen éreztetik hatásukat a külföldi magyar szervezetek, közösségek életében is. A '80-as évek végétől az emigrációs magyar szervezeteket a politikától való fokozatos eltávolodás jel-

⁶ TÓTH PÁL PÉTER: *Népességváltozások a kárpát-medencei magyarság körében*. Új Horizont XXXI. évfolyam, 2004. II. szám

⁷ SZÁNTÓ MIKLÓS: *Magyarok Amerikában*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.

lemzi, s az emigráns tevékenység egyre inkább kulturális téren valósul meg. A magyarországi belpolitikai eseményeket azonban figyelemmel kísérik, és egyik legfontosabb céljuknak tekintik, hogy a „nyugati magyarságot”, vagyis a diaszpórát érintő ügyekből ők is kivegyék a részüket. Erre manapság leginkább a Magyar Állandó Értekezlet (MÁERT) tanácskozások kapcsán látnak lehetőséget.

III. Nemzeti- és nemzetiségi adatok

USA az amerikai kontinens északi felén helyezkedik el. Területe 9.826.630 km², mely több mint százszorosa Magyarországnak.⁸

2. táblázat

Magyarország és az Egyesült Államok legfőbb adatai

	Magyarország	Amerikai Egyesült Államok
terület	93.036 km ²	9.826.630 km ²
lakosság (2008)	10. 041.000 fő	305.250.000 fő
népsűrűség	108 fő/ km ²	31 fő/ km ²
hivatalos nyelv	magyar	nincsen, angol de facto
államforma	köztársaság	szövetségi köztársaság
főváros	Budapest	Washington, D. C.

Forrás: www.ksh.hu; The World Factbook, CIA; U.S. Census Bureau; www.wikipedia.com

Katonai, gazdasági, kulturális és politikai befolyása leginkább a 19. és a 20. században nőtt meg. A Szovjetunió felbomlása után az USA maradt az egyetlen szuperhatalom, a világ legjelentősebb gazdasági és katonai nagyhatalma, bár Oroszország és Kína nemzetközi tekintélye és gazdasági ereje a 2000-es évek közepére-végére jelentősen megnőtt.

Lakosainak száma 2006-ban lépte át a 300 milliós lélektani határt.⁹ Az amerikai statisztikai hivatal is csak egy algoritmus alapján számolta ki, hogy erre minden valószínűség szerint 2006. októberében került sor.¹⁰ Az Államokban 7 másodpercenként születik, 13 másodpercenként hal meg valaki, míg minden 31. másodpercben eggyel nő a törvényes és illegális bevándorlók tábora, azaz a

⁸ The World Factbook, CIA 2007. 05. 31.

⁹ U.S. Population Now 300 Million and Growing, <http://www.cnn.com>, 2006. október 17.

¹⁰ NAGY GÁBOR: *Változásban az amerikai társadalom*. <http://archivum.hvg.hu>, HVG 2006/51–52 12.23. 24. szám

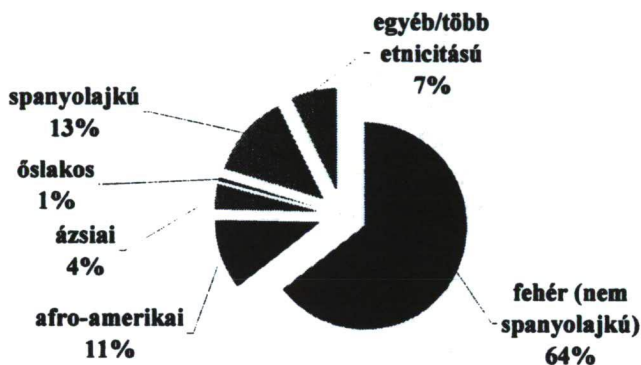

létszám 11 másodpercenként gyarapodik egy fővel. Az USA népességnövekedése rendkívül gyors a fejlett országokhoz képest.

Népessége 2008 végén 305.25 millió fő, mely folyamatosan növekszik, szemben a magyar tendenciával. Népsűrűsége 31 fő/km². Multikulturalizmus, etnikai sokszínűség jellemzi, melyet az alábbi diagram szemléltet:

3. ábra

Az Egyesült Államok népességének etnikai megoszlása

Forrás: U.S. Census Bureau, Population Division

Lehetséges hogy 2050-re jelentősen megváltozik a nemzetiségek aránya. A nem spanyol fehérek részaránya 55% körüli értékre csökkenhet, a spanyolajkúak viszont túlléphetik a 20%-ot, az ázsiaiak pedig a 8%-ot. A feketék arányát 15% körüli értékre becsülik. A bevándorlás főként Mexikóból irányul, amelyet már egyre jobban korlátoznak. Az USA-ban a családok jelentős részében 3 vagy 4 gyermek is születik, főként a középosztályban. A népesség növekedéshez ugyanakkor csekély mértékben hozzájárul a várható élettartam növekedése, mely jelenleg 78 életév (a magyar nőknek 77, férfiaknak pedig 68 év a születéskori várható élettartama), valamint a csecsemőhalandóság csökkenése. Előrejelzések szerint 2050-ben az USA népessége elérheti a 420 milliót.

Az amerikaiak 85-90%-a tartozik valamelyik vallási felekezethez, megoszlásuk: protestáns: 52%, római katolikus 24,5%, zsidó 1,4%, ortodox: 2,8%, muszlim: 0,5%, buddhista: 0,5%.¹¹

¹¹ American Religious Identification Survey. CUNY Graduate Center (2001). Retrieved on 2007-06-17. Kosmin, Barry A., Egon Mayer, and Ariela Keysar (2001). Retrieved on 2008-01-05.

IV. Az Amerikai Egyesült Államokban élő magyarság demográfiai helyzete

Az Amerikai Egyesült Államokban az 1980. évi népszámlálás adatai szerint 1.776.902 személy vallotta magát magyar származásúnak. Az államokbeli magyarság sajnos gyorsan asszimilálódik: 1990-ben 1.582.302, a 2000. évi népszámlálásnál már csak 1.398.724 fő jelölte be a magyar származást is. A gyors asszimilálódást szintén jelzi, hogy 1980-ban még majdnem 180.000 fő, a megkérdezettek csaknem 10 %-a, 1990-ben pedig már csak 147.902 fő (9.35 %) állította, hogy otthonában magyar nyelvet is használ.

A 2000. évi népszámlálás erre vonatkozóan már sajnos nem szolgáltat adatot, viszont a magyar származásúak számának csökkenése következtetni enged a magyar ajkúak számának fogyásához is.

Napjainkban egyre inkább az emberi jogok egyikének tekinthetjük az önmeghatározás jogát. Az önmeghatározás legfontosabb része a származástudat, vagyis annak számontartása, hogy melyik nép, nemzet, ország, etnikum tagjai voltak szüleink, nagyszüleink, felmenőink. Különböző becslések alapján jelenleg félmillió fő lehet azoknak a száma, akikről elmondható, hogy a nyelvismerttől függetlenül is, több-kevesebb következetességgel őrzik magyar önazonosságukat. A fennmaradó rész még számon tartja valamikori magyar eredetét, de e téren már nem, vagy csupán alkalmilag aktivizálható. Jelentős számú magyar él illegálisan az Egyesült Államokban. Ottani becslések szerint New York környékén számuk akár az 50–60 ezer főt is elérheti.¹²

Az Egyesült Államokban az utóbbi évtizedek folyamán enyhült a beolvadás iránti elvárás, és erősödött a származatató etnikum kultúrájának megtartása, a multikulturalizmus elfogadása iránti készség.¹³ E készség törvényhozás és kormányzás szintű jeleinek egyike az, hogy a tízévenkénti népszámlálás kérdései között már rendszeresen szerepelnek a származásra és nyelvhasználatra vonatkozók is.

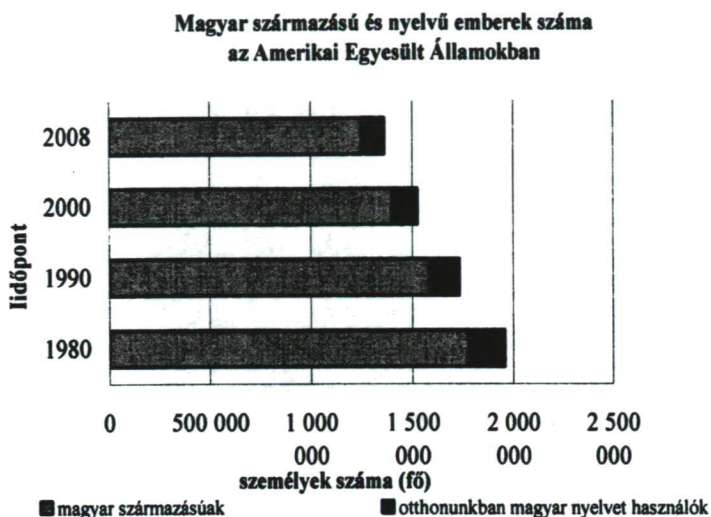
The study is referenced in the U.S. Census Bureau's *Statistical Abstract of the United States Self-Described Religious Identification of Adult Population: 1990. and 2001.*

¹² NAGY KÁROLY: *Hány magyar él az Egyesült Államokban a XX. század végén?* – in.: *A magyar nyelv és kultúra megtartása az Amerikai Egyesült Államokban.* A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága. Budapest 1998.

¹³ SZÁNTÓ MIKLÓS: *Magyarok a nagyvilágban.* A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága. Budapest, 1970.

4. ábra

időpont	magukat magyar származásúnak vallók	otthonukban magyar nyelvet használók
1980	1 776 902	180 000
1990	1 582 302	147 902
2000	1 398 724	125 000*
2008	1 250 000*	110 000*

Forrás: Határon Túli Magyarok Hivatala, 2006-os jelentés a Kárpát-medencén kívül élő magyarság helyzetéről

* A 2000. évi magyar nyelvet használók száma, illetve a 2008-as értékek becslések alapján lettek meghatározva

Az amerikai népszámlálás a személy származására és etnikai eredetére vonatkozóan több népcsoport megjelölését is megengedi. Statisztikailag tehát magyar származásúnak tekinthető, akinek csupán egy nagyszülője, vagy korábbi felmenője volt magyar. Az amerikai magyarság ma döntően szórványban él, bár a nagyobb városokban még találhatók magyar „szigetek”. A szórványosodás az összetartás, a szervezeti élet terén is egyre inkább meghatározó. A szigetek közül talán még mindig a clevelandi a legerősebb, ahol 80–100 gyermek jár magyar iskolába, több cserkészcsapat is működik, szép eredménnyel. A hagyományos cserkészbálon és magyar találkozókra több százan vesznek részt. Erős magyar közösség található Toledóban, New Yorkban, New Brunswickban és Los Angelesben is.

A természetes nemzedékváltással folyamatosan tűnik el a magyar szervezetek politikai emigráns jellege, az identitásörzés pedig a gyorsan növekvő nem első generációs réteg igényei szerint változik. A szembenálláson és a kritikán alapuló emigráns attitűdöt lassan felváltja az „anyaországgal” való együttműkö-

dés igénye. A változó szemléletet főként olyan új alapítású szervezetek képviselik, amelyek tagjai többnyire már az Államokban születtek, ott szocializálódtak, és jelentős gazdasági, közéleti, politikai befolyást szereztek.¹⁴ Ez a réteg az amerikai társadalom szerves részeként határozza meg önmagát, végérvényesen otthonának tekinti az Egyesült Államokat, vagyis olyan helyzeti előnnyel rendelkezik, amely az állapotát és jelenlétét mindig átmenetinek tekintő emigrációnak soha nem sikerült elérnie.

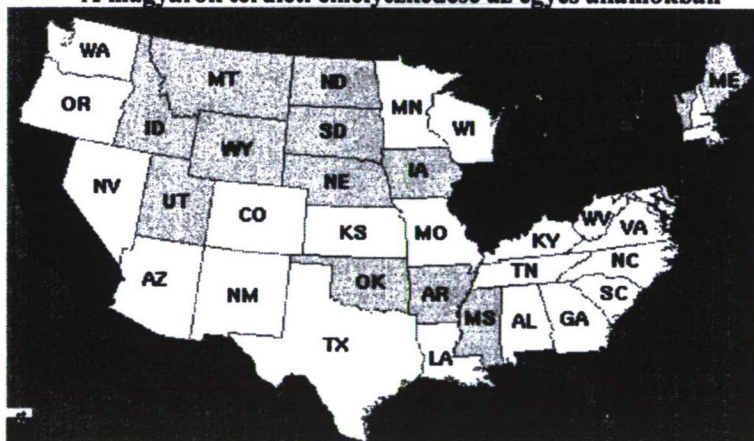
A rendszerváltozással kialakult a tiszteletbeli konzuli hálózat, mely jelentős mértékben segíti a magyar közösségekkel való kapcsolattartást. Több amerikai magyar személyiség is kapott ilyen jellegű megbízatást, amely hasznosan kiegészítheti a hivatásos diplomáciai testület munkáját. A modern technológiának köszönhetően hagyományos családi levelezés, és a kivándoroltak sajtóforumai mellett (sőt helyett) egy teljesen újfajta, sokkal aktívabb kommunikáció alakult ki, amelyben legnagyobb szerepet az internet tölti be.¹⁵

V. Amerikai magyarok az USA egyes államaiban

Napjainkban is az USA összes államában élnek magyarok. A magyar származású amerikai polgárok száma 1990-ben 7 államban meghaladta a 100 ezer főt (Ohio 220 ezer, New York 190 ezer, Kalifornia 160 ezer, Pennsylvania 155 ezer, New Jersey 145 ezer, Michigan 110 ezer, Florida 100 ezer).

5. ábra

A magyarok területi elhelyezkedése az egyes államokban

Forrás: Government Information Sharing Project, Oregon State University, 1990.

¹⁴ PUSKÁS JULIANNA: *Magyar szervezetek Amerikában (az 1880-as évektől az 1960-as évekig)*. Budapest 1980.

¹⁵ FEJŐS ZOLTÁN: *Diaszpóra és az „amerikai magyarok”- háttér egy fogalom alkalmazhatóságához*. Tanulmányok a diaszpóráról, Gondolat - MTA Etnikai-nemzeti kisebbségkutató Intézet, Budapest 2005.

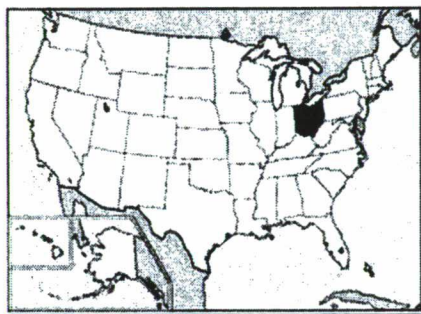

16 államban számuk 10 és 100 ezer fő között volt, 26 államban 2 és 10 ezer fő között mozgott, s mindössze 3 olyan államot találhatunk (Dél-Dakota, Wyoming, Mississippi), ahol számuk kétezernél is kevesebb volt.¹⁶

6. ábra

VI. Ohio állam

Teljes lakosság: 11 466 000 fő¹⁷
Magyarok száma: 200 000
Magyarok aránya: 1,9 %

Magyarok Ohio államban

Megyei magyar lakosságuk szerint:

Cuyahoga County: 40 000 fő (4,4%)
Summit County: 11 000 fő (3,4%)
Lorain County: 10 000 fő (5,8%)

Forrás: Government Information Sharing Project, Oregon State University, 1990

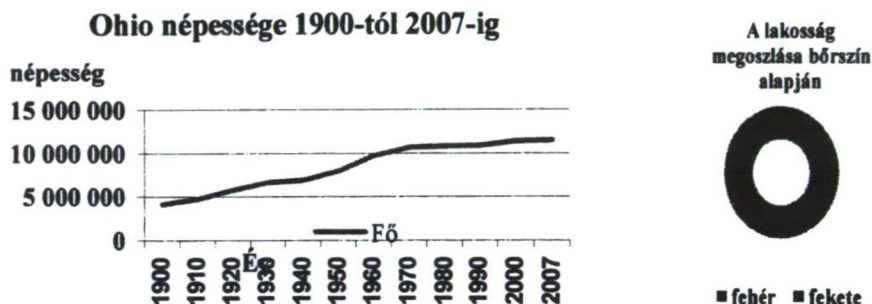
Ohio állam a déli határát jelentő folyójáról kapta nevét. Hívják Észak-Amerika útkereszteződésének is, kiemelve ezzel a gazdasági és kulturális jelentőségét. 11,5 millió lakosának 86 %-a fehér, 12,5 %-a fekete. Fővárosa,

¹⁶ JOHN WILEY and SONS: *Worldmark Encyclopedia of the States*. Worldmark Press Ltd. 1986.

¹⁷ <http://www.census.gov/popest/states/NST-ann-est.html>, 2007-es becstilt értékek

Colombus, egyben legnépesebb is 747.755 lakosával¹⁸, Toledo a negyedik 295 029 fővel.

7. ábra.

Forrás: www.columbus.gov

VII. Szeged és Toledo

Szeged a Dél-Alföld legnagyobb városa, 1962 óta Csongrád megye székhelye, egyben a régió igazgatási, kulturális és gazdasági központja. Neve magyar eredetű, először III. Béla 1183. évi oklevele említi. Valószínűleg a szeg (szeglet) szó „ed” helynévképzővel ellátott alakja, mely a város fekvésére utal (a Tisza Szeged városánál nagy szögben kanyarodik), más nézet szerint a szeg szó sötétzőkét jelent, és a Maros alatti Tisza színárnyalatára utal.¹⁹

8. ábra

Forrás: szegedvaros.hu

¹⁸ <http://www.columbus.gov/>

¹⁹ www.szegedvaros.hu

Toledo az Ohio állambeli Lucas megye fővárosa, mely nevét a Spanyolországbeli Toledóról kapta. Körülbelül 120 km-re fekszik az Ohio-Indiana határvonaltól. Nevezik az „Üveg Városának” is egyik legrégebbi és legmeghatározóbb iparága miatt. Az ablakoktól a szélvédőig bármit elkészítenek a toledoi gyárakban, a helyi üvegiparosok és művészek alkotásait pedig a Toledói Művészeti Múzeum gyűjti és őrzi.

9. ábra

Forrás: www.columbus.gov

Népességük:

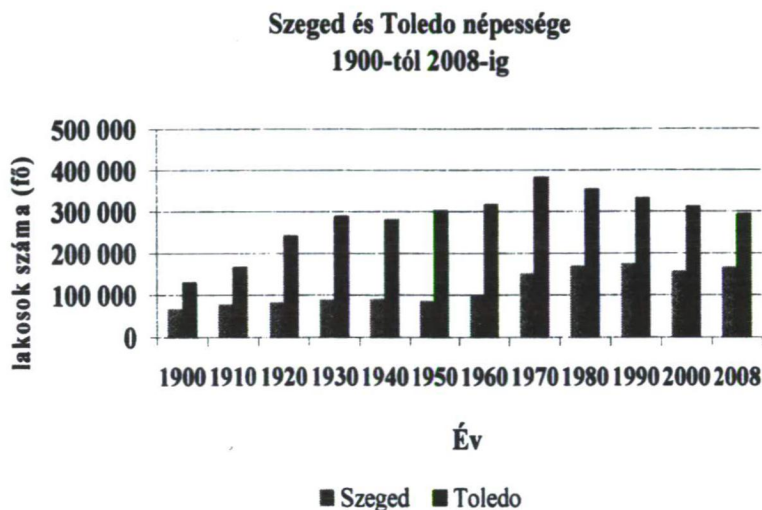
Szeged népessége a 2001-es népszámlálás adatai szerint a 163 699 fő, ebből 93,5% magyar, 0,7% cigány, 0,6% német, 0,5% szerb, 0,2% román, 0,2% szlovák, 0,1% horvát, 5,0% egyéb. A városban 70 845 lakás van. Az országos viszonyokhoz képest is jelentős számú nemzetiségi lakosság él. A 11 magyarországi nemzetiségből 8 van jelen Szegeden (szerb, szlovák, örmény, lengyel, horvát, ukrán, német, román).²⁰

A 2000. évi amerikai népszámlálás alapján Toledo város lakossága 313 619 fő, akik 128 925 háztartásban élik mindennapjaikat. A családok száma 77 355. A város népességének 70 %-a fehér, 23,5 %-a afroamerikai, 1 %-a ázsiai, valamint 0,3 %-a őslakó. Becslések szerint jelenlegi lakossága 295 000 fő.

Szeged 280,84 km²-en terül el, a népsűrűség 594 fő/ km². Magyarország legmélyebben fekvő városa. Déli részén, Gyálaréten, a szerb határ közelében található az ország legmélyebben fekvő pontja, 75,8 méter tengerszint feletti magasságon. Éghajlata szubmediterrán, forró nyarak, és általában enyhe telek jellemzik.

²⁰ www.nepszamlalas.hu

Forrás: nepszamlalas.hu, ksh.hu, www.toledo.oh.gov

Toledo már jelentősen zsúfoltabb és felé terjeszkedő belvárosával. Területe 218 km², melyen kontinentális éghajlat uralkodik, elválasztva ezzel a 4 évszakit napsütés és csapadék tekintetében is.

VIII. Szeged és Toledo kapcsolatának rövid története

A két város kapcsolatának építése már a rendszerváltás előtti időkben megkezdődött. Az akkori Szegedi Városi Tanács állapodott meg a toledói városvezetéssel az együttműködés és testvérkapcsolat létrehozásáról, melyet az első szabadon választott szegedi önkormányzat szentesített. A kezdeti időszakban az együttműködés főként a diákcserék területén nyilvánult meg. Szegedi hallgatók és diákok utaztak Toledóba nyelvet tanulni, onnan pedig angol nyelvi lektorok érkeztek Szeged oktatási intézményeibe.

A gazdasági együttműködés első lépéseként tartják számon, amikor a toledói Jeep autógyár járműveit állították ki a Szegedi Nemzetközi Ipari Vásáron.

A két, óceán különböző partján fekvő városnak kétségkívül kulturális téren alakult ki a leggyümölcsözőbb kapcsolata. A már említett lektorok érkezésén túl kiemelendő az amerikaiak ötven fős zenekarának szegedi bemutatkozása, a domban orgonistáik fellépése, valamint a Toledói Egyetem színjátszó hallgatóinak a Szegedi Tudományegyetemen való vendégszereplése. A szegediek viszontzsképpen bemutatták városuk művészetét, legkiválóbb előadóink komolyzenei koncerteket adtak az amerikai közönségnek. Egyetemeik egyre szorosabb

kapcsolatot ápolnak egymással. A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara az angol nyelvű jogászképzés megvalósításáról hosszú távú szerződést kötött a Toledói Egyetemmel.

A délszláv háború idején a Toledóiak Szegeden keresztül nyújtottak segítséget a délvidéki testvérvárosnak, Szabadkának.

*IX. Néhány társadalomstatisztikai összehasonlítás*²¹

Az Egyesült Államokban jelenleg körülbelül 115 millió lakás van, a lakosok száma pedig meghaladja a 300 milliót. Így statisztikailag elmondhatjuk, hogy körülbelül egy lakásban átlagban 2,6 ember lakik, ami körülbelül megfelel a magyar átlagnak (2,5 fő/lakás).

Az európai tradicionális városközpontokhoz szokott szem csodálattal fogadja az amerikai toronyházas épületek sziluettjét, mikor látogatóként megérkezik. Ezek az épületek tükrözik a városfelfogás eltérő megfogalmazását, amely a kialakulásuk közötti különbségből ered.

Az európai városok jelenlegi szerkezete és megjelenése több száz, néhol több ezer év alatt alakult ki, különböző társadalmi körülmények és különböző technikai lehetőségek egymásra épülésével. A városok a népességüket a néhány ezrestől a milliósig lassú, de nem lineáris fejlődés eredményeként érték el. Az évszázadok során növekedésükben a gazdaság fejlődése, földrajzi adottsága, geopolitikai okok stb. kisebb-nagyobb hullámzást idéztek elő.

Az amerikai városok rövid idő alatt rendkívüli dinamikával jöttek létre. A hirtelen megnövekedett népesség, a gyors gazdasági növekedés és ebből eredő erős gazdaság szimbólumaiként toronyházas városközpontok alakultak ki, amelyben az államhatalom, a gazdaság irányításának, a kereskedelemnek, az oktatásnak, a kultúrának helyet adó épületek épültek, a hozzájuk csatlakozó lakóházakkal együtt. A városközpontok nyüzsgő élete az ingatlanok árait megrágították, a lakások, illetve az irodák bérleti díjai is magasba szöktek.

A motorizáció fejlődésével és az olcsó üzemanyag miatt elérhetővé vált az emberek számára a városközpontból történő kiköltözés a kertes vidékekre. Az autópályák robbanásszerű fejlesztése az utazási időt a nagy távolságok ellenére is, elfogadható hosszúságúra csökkentette.

A lakásmobilitás Magyarországon nagyon alacsony, ezt az 1999-es „Lakásvizonyok”²² felvétel is alátámasztja. Magát a tényt nagyon sokan hangsúlyozzák, ám viszonylag kevés tényszerű adattal, feldolgozással lehet találkozni. Mielőtt azonban néhány – az egyes részmintákra vonatkoztatható – összehasonlítást tesszünk, érdemes idéznünk egy-egy külföldi példát. Külföldi tanulmányok alapján láthatjuk, hogy nem ritka a 10% feletti mobilitási ráta, ami az adott mintán belül

²¹ Vass Gellért Toledóban végzett kutatásai alapján

²² Lakásvizonyok I., Társadalomstatisztikai füzetek 27., KSH, 2000

az egy évben lakásába költöző háztartások arányát jelenti. Az Egyesült Államok városi lakáspiacain közismert a még ennél is magasabb mobilitás: az 1970 és 1990 közötti időszakban a háztartások 17-18%-a költözött. Ez főleg azzal magyarázható, hogy a gyerekek 18 éves korukban, miután végeznek a gimnáziumban, elköltöznek otthonról, szemben a magyar gyakorlattal, mikor a gyerekek csak az egyetem után néznek saját lakás után.

3. táblázat

A mobilitási ráta* az egyes országokban – 1999

Ország	Mobilitási ráta (%)
Egyesült Államok	26,5
Svédország	13,7
Nagy-Britannia	13,3
Görögország	12,0
Ausztria	10,8
Franciaország	8,4
Magyarország	4,4
Csehország	3,4
Lengyelország	2,6

Forrás: The Housing Indicators Program

* Az egy év alatti lakást változtató háztartások aránya az összes háztartás százalékában.

Fontos különbség, hogy Amerikában óriási távolságok vannak, és az ottani felfogás szerint nem ragaszkodnak annyira otthonukhoz az emberek. Ha új munkalehetőséget kapnak az ország másik pontján, akkor sokkal könnyebben költöznek új otthonba, mint a magyar emberek, akik hajlamosak erősen ragaszkodni a megszokott, hosszú évek során kialakított környezethez.

X. Magyarok, akik nélkül a világunk másmilyen lenne

Magyarország gyermekei az élet minden területén alkottak maradandót, az egész emberiségre hatással lévőt. Nem kivételek ez alól az amerikai magyarok sem, akik álmaikat, elképzeléseiket az Atlanti-óceán túlsó partján, de származásukat sohasem felejtve valósították meg. A 12 magyar, illetve magyar származású Nobel-díjas közül heten az USA-ban éltek és dolgoztak, illetve az USA polgárai voltak, amikor átvették a legnagyobb tudományos elismerést. Ma is

kiváló magyar tudósok és tudósjelöltek sokasága él és dolgozik az Egyesült Államok kutatóhelyein, egyetemein.

Az első népautót, a Ford T-modelljét Galamb József tervezte, a golyóstollat (a világ több részén máig Biro-nak hívják) Bíró László találta föl. A számítógépet, napjainkat leginkább meghatározó szerkezetet Neumann János alkotta, nyelvét, a basic-et pedig Kemény János írta meg. Nincs olyan orvos a világban, aki ne hallott volna Szent-Györgyi Albertől, a C-vitamim megtalálójáról, vagy Jakó Gézáról, a lombikbébik „atyjáról”.²³

Egy magyar alapította meg a legrangosabb újságírói díjat Amerikában, a Makóról kivándorolt Puliczer József. Akár át is lehetne írni az irodalomkönyveinket, ugyanis Wass Albert, Márai Sándor, a Nobel-díjas Elie Wiesel nélkül nem lehet magyar irodalomtörténetről beszélni.

Az építészetben Breuer Marcell, míg a zene területén Doráti Antal, Ormándy Jenő, Dohnányi Ernő, Solti György nevét említhetjük meg. A nagy zeneszerző, Bartók Béla is az Egyesült Államokba emigrált a nácizmus elől.

Mindenkinek ismerősen cseng Andy Vajna, Paul Newman, Korda Sándor, Tony Curtis, Joe Esterhas, Gábor Zsazsa neve. Hollywood hírneve aligha lenne ilyen fényes az amerikai magyarok munkája nélkül. Több stúdiót alapítottak, producerek, színészek, filmrendezők, forgatókönyvírók kerültek ki közülük.²⁴

A Yale, Harvard, Princeton és más híres amerikai egyetemek tanszékein rengeteg magyar tanárt találni, a New York-i Columbia, Észak-karolinai és a New Brunswick-i Rutgers Egyetemen pedig magyar tanszék is működik.

XI. Utószó

Napjainkban egyáltalán nem függetleníthetjük magunkat attól, mi történik a tengerentúlon. Sajnos drámai módon bizonyította ezt az Egyesült Államok elleni terrortámadás, és annak világméretű következményei. Mára különösképpen felértékelődött a szerepe annak a jelentős létszámú magyarságnak, amely az USA-ban, Kanadában és Ausztráliában él. Részt vesznek a közéletben, az üzleti világban, kiemelkedőt alkotnak a tudomány területén, kapcsolatot tartanak Magyarországgal, az itt élő rokonokkal, barátokkal, üzleti partnerekkel. Sokan közülük ma már rendszeresen hazajárnak, itt költik el pénzüket, fektetik be valamilyen vállalkozásba, s nem kevesen végleg hazatelepülnek. A kint megszerzett anyagi és szellemi javaikat hazahozzák, tudásukat nekünk adják.

Bár sok ezer kilométerre laknak, nem kell pipiskednünk, hogy az amerikai magyarság tetteit, alkotásait, munkásságát a Kárpát-medencéből is láthassuk, hallhassuk.

²³ Dr. Tanka László: *Magyar Amerika*, Mediamix Kiadó, Budapest, 2001.

²⁴ DR. TANKA LÁSZLÓ: *Amerikai magyarok arcképcsarnoka*. Mediamix Kiadó, Budapest, 2003.

Sokan teszik föl a kérdést, és keresik a választ rá: Hogyan értek el ekkora sikereket, eredményeket a kicsi magyar nép gyermekei, bármerre is jártak a világban? Talán Georg Kőváry humoros, de annál találóbb idézete adja meg erre a választ:

*A magyarok
„olyan kemények, mint az
amerikaiak, olyan romantikusak, mint a
szlávok, olyan kíváncsiak, mint a japánok, és
olyan ravaszak, mint az arabok.”*

Georg Kőváry

1. sz. melléklet

*Magyar családtörténet Toledóból**Judy Balogh története*

Júlia (Judy) Balogh második generációs amerikai magyar, aki Louisiánában született és nevelkedett, de orvosi javaslatra a párás környezetből testvéréhez Toledóba költözött 19 éves korában, és azóta is ott él.²⁵

Közösségépítő munkájának elismerése

Azon kevesek közé tartozik, akik bár az Államokban születtek, mégis megőrizték a magyar anyanyelvüket és folyékonyan beszélnek, írnak és olvasnak magyarul, pedig Judy csak később, felnőtt korában jutott el Magyarországra. Amikor Magyarországon járt, többször megkérdezték tőle, hogy mikor ment el onnan, mert alig lehetett észrevenni a beszédén, hogy nem ott született. 80. születésnapjára egy nagy ünnepséget szervezett a toledói közösség, ahol nagy tisztelettel köszöntötték és ismerték el közösségépítő és a magyar hagyományokat és kapcsolatokat ápoló kiemelkedő munkásságát.

A szülők: Bertalan Farkas és Barbara Petroczi

Judy apja, Bertalan Farkas Magyarországon, Miskolcon született és 1908. december 3-án a Carpathia hajón érkezett Amerikába az Ellis-szigetre első feleségével (Erzsébettel). Vonattal jöttek Toledóba New Yorkból. Egy régi téglagyárban dolgozott a Consaul Street-en a vasúti vágányok mellett. Nem nagyon szeretett dolgozni gyárban, sőt, egyáltalán nem szeretett olyan munkát végezni,

²⁵ A családtörténetet készítette: Bálint Erzsébet (Toledo, Ohio). Bálint Erzsébet a toledói magyarok egyik meghatározó személyisége. Nyelvezete az ottani magyaroké, ezért megfogalmazását javítás nélkül, eredetiben közöljük.

amit mások felügyeltek, mert abban az időben úgy érezte, hogy csak akkor juthat előre, ha szívességeket tesz a főnökeinek. Például voltak olyan beosztottak, akik egy üveg italt vittek ajándékba, és ezt Judy apja nem tartotta elfogadhatónak. Egy nézeteltérés kapcsán ezt megelégte és elhatározta, hogy ha csak úgy mehet előre, ha a főnökét pl. meghívja a családjához ebédre, akkor ő ebben nem kíván részt venni, és inkább nem dolgozik ott tovább.

Azokban az időkben a magyar "Szabadság" – egy amerikai-magyar újság (amit Cleveland-ban adtak ki) – számos álláshirdetést közölt Amerika egész területéről. Sok magyart vártak Nyugat-Virginiába a szénbányákba. Így Judy apja elhatározta, hogy megpróbál a szénbányában dolgozni. Sajnos nem bírta a föld alatti munkát és az állandó sötétséget, így ismét a Szabadság újság után nyúlt. Abban talált egy hirdetést, hogy Louisiana államban várnak magyarokat (ill. olaszokat és németeket) akik le akarnak telepedni és farmokon élni. Nagyon olcsón bérelni tudtak egy farmot és a meleg éghajlat – főképp a szénbánya után – felkeltette az érdeklődésüket. Így akkori feleségével – Erzsébettel – odaköltöztek, hogy gyapotot termeljenek, de ez nem volt sikeres. Így megpróbálkoztak más terményekkel, és végül a természetes eper volt sikeres. Két év múlva felesége szülés közben meghalt.

Ezt követően elkezdett levelezni Barbara Petroczival, akit még Magyarországról ismert és tudta, hogy ő is egyedül kínlódik egy gyerek nevelésével. Ezért felajánlotta, hogy költözzön hozzá Louisianába, és legyen a felesége.

Judy anyja, Barbara Petroczi egy kis faluban született az akkori Észak-Magyarországon, ami a mai Szlovákia területén van. 1909 november 31-én érkezett a Pannónia hajón ugyancsak az Ellis-szigetre. Barbara férjénél volt korábban, aki meghalt Szlovákiában. Azon az estén, amikor eltemette az első férjét, született meg gyermeke, Lola (Yolan) 1906 január 26-án. Nem sokkal utána elhatározta, hogy a gyerekével együtt ő is elutazik Amerikába, ahol testvére Barta Eszter élt a Birmingham negyedben. Megérkezésük után Eszter bemutatta Barbarát a város ismertebb családjinak, az Old West End városrészén, ahol ő háztartási munkákat végzett. Lola addig otthon maradt Eszter gyerekeivel.

1912-ben házasodtak össze és közösen 9 gyermekük volt. A Farkas család az egyetlen volt Toledóból, aki ott is maradt Árpádhonban, a többiek nem bírták a meleg klímát vagy a nehéz munkát a farmon, hamarosan elköltöztek. Sokan mentek Clevelandbe és Detroitba a gyárakba.

Julia Eszter (Judy) a legfiatalabb lány volt a családban, aki 1923. szeptember 8-án Albany-ban Louisiana államban született. Ezen a területen nagyon sok magyar élt akkoriban, ezért később a települést "Árpádhonnak" nevezték el. Családjával ott egy farmon élt, ahol lovakat és mindenféle háziállatot tartottak, csirkét, kacsát, libát és malacot neveltek. Nyaranta magyar iskolába és hittanóra-ra járt, ahol megtanult írni és olvasni magyarul, és otthon csak magyarul beszéltek a szülei.

1942-ben orvosa tanácsára elköltözött testvéréhez, aki ott ment férjhez és a Gilbert Barta családnál lakott először a Birmingham városnegyedben, ahol ak-

kor még sok magyar család élt. Judy többet nem költözött vissza Louisianába, de azóta is tartja a kapcsolatot azokkal a rokonaival akik ott élnek.

1944-ig élt nővére családjával. Akkor szülei eladták a farmot Louisianában, és ők is Toledóba költöztek. Vettek egy házat az 1978 Burr Street-en (a Burr es Consaul Street sarkán) a Birmingham városnegyedben, és Judy odaköltözött szüleihez.

Első munkahelye Toledóban a "Kresge" üzletben volt az Adams es a St. Clair utca sarkán, ahol egy kis szendvicsboltot üzemeltetett.

Később a Libbey Glass üveggyár alkalmazta, ahol megtanulta hogyan kell üvegárukat készíteni. Elsők között volt, aki megtanulta, hogy hogyan kell üvegcséket es ampullákat készíteni a nagy gépeken. Ezekbe orvosságokat töltöttek, amire nagy szükség volt a háború alatt. Judy ott dolgozott, ameddig ezt a termelési ágat fel nem számolták és át nem alakították az üzemet televíziós csövek gyártására. A háború után is képes volt megtartani az állását, akkor Coca-Cola poharakat dekorált. 1956-ban áthelyezték az Owens Illinois Technológiai Kutató Központba, ahol 1981-ig dolgozott.

Judy nagy elismeréssel 39 éves munkaviszony után az Owens-Illinois vállalatától 1981-ben ment nyugdíjba.

Judy házassága Al Balogh-gal:

Judy és Al Balogh 1946-ban a Birmingham városnegyedben a Consaul utcában levő Rumpus szórakozóhelyen találkozott először és kb. egy évvel később 1947 június 28-án házasodtak össze a toledói Szent István templomban. Judy férje először az AUTOLITE gyárban, később pedig a Chamion Sparkplug gyárban dolgozott 1973-ig.

Házasságkötésük után a 2313 Caledonia Street-be költöztek, ahol Judy anyósával együtt éltek. 1951-ben elköltöztek a Birmingham városnegyedből Toledo nyugati oldalára, először az 1947 Harvest Lane-be, ahol 5 évig laktak, később pedig mostani házukba a Haddington Drive-ra 1956-ban, ahol Judy jelenleg is él.

Al családja is magyar származású volt, akik őrizték a hagyományokat. Al először Amerikát szerette volna végigjárni mielőtt megnézi Magyarországot. Sajnos fiatalon bekövetkezett halála ezt nem tette lehetővé. 1967-ben kapott rákot, és közel 5 évig volt beteg 1973-ban bekövetkezett haláláig.

Gyermeük nem született, de Judy sok fiatalt nevelt a magyar kultúra és hagyományok szeretetére, számos magyar vendéggel ismertette meg az amerikai életet, akik örökre hálások maradtak. Végigizgulta az 56-os magyar eseményeket és még ma is könnyes szemmel mesél azokról az emlékeiről, amiket akkor Toledóban élt meg. Amikor Toledóban sok magyar bevándorlót befogadtak 1957-58-ban, Judy részt vett a segítségükben.

Judy kötődése a birminghami magyar közösséghez:

Miután Judy Toledóba költözött, 1942-ben csatlakozott az ottani református templomhoz a Calvin United Church of Christ-hoz, aminek azóta is aktív tagja. Tanított a vasárnapi iskolában 4 évig, és folyamatosan tagja volt a templom kórusának. Több ciklusban is tagja volt a templom vezetőségének. Ez utóbbiban aktívan részt vett a heti rendszerességgel történő magyar térsza készítésében.

Judy a magyar kézimunkázást édesanyjától tanulta. Később a toledói Szent István templom magyar szármású papjának, Rev. Martin Hernady-nak az ösztönzésére, és egy meghívott magyar kézimunka tanár segítségével Judy 1978-ban elkezdett magyar kézimunkázást tanítani a Calvin templomban, és mint a Calvin Templom Magyar Kézimunka Körének vezetője ezt azóta is rendületlen lelkesedéssel folytatja. Rendszeresen tanít egy délutáni és egy esti csoportot, a tagok nagy többsége nem magyar, de a magyar kézimunkázást, és ehhez kapcsolódóan sok más magyar hagyományt és szokást is örömmel tanulják meg a résztvevők, akik között fiatalok és idősebbek egyaránt találhatók.

Judy a Toledói Magyar Klub tagja 1978 óta, és annak volt elnöke ill. alelnöke 1991-ig. Emellett sok más vezető funkciót is elvállalt, hogy segítse a klub fejlődését. Eközben több évig irányította a Birmingham Magyar Fesztiválon a szalonna sütési standot, ahol sok munkával, önkéntesekkel jelentős pénzt tudtak évről évre összeszedni, ami a Magyar Klub fennmaradásának nélkülözhetetlen feltétele.

Judy 1986-tól együttműködött Dr. Jack Ahern professzorral a Toledoi Egyetemről, hogy létrehozzák a Birminghami Kulturális Központot ill. annak egy rendszeres előadás sorozatát. Sokat segített különböző magyar történelmi és kulturális kiállítások szervezésében, többek között az ő féltve őrzött magyar baba gyűjteményét, kosztyumjeit és más magyar emlékeit is kiállították a Birminghami Könyvtárban.

Judy ugyan több mint 50 éve elköltözött a Birmingham városnegyedből, mindenkor elkötelezett maradt a magyar hagyományok megőrzésében és ennek érdekében számos programot és kulturális eseményt szervezett, ill. támogatta mindazokat akik ennek érdekében bármit is akartak tenni. Az ő áldozatos munkáját ismerték el egy külön kitüntetéssel, valamint a fényképe is rákerült a kitüntettek falára: "Birmingham Hall of Fame", mely elismerést Toledo város vezetőinek jelenlétében adtak át neki.

Nagyon büszke arra, hogy tagja az Észak-Nyugat Ohioi Magyar Közösségnek. Részt vett a magyar zászló felavatásában a toledói Nemzetközi Parkban és szinte mindegyik Birminghami Magyar Fesztiválon. Judynak sok magyar kosztyumje van, amiket örömmel hord ezeken a rendezvényeken.

A magyaros ruhák és kézimunkák mellett Judy mindig lelkesen őrizte a magyar konyhai hagyományokat, a zenét és a táncot, amelyeket igyekezett amerikai barátaival is megosztani. Számos magyar hangulatú rendezvény a Magyar

Klubban a Birmingham Kulturális Központban, és újabban a Toledo-Szeged Bizottság szervezésében az ő érdeme.

Judy gyermekkorában csak horgászással kapcsolatos családi kirándulásokon vehetett részt, amit a családja meg tudott engedni, és később nagyon élvezte, hogy férjével utazhattak az USA-ban. Mindig szeretett volna Magyarországra jönni, hogy felvegye a kapcsolatot magyar rokonaival és megismerhesse családjának magyar gyökereit. Első alkalma erre csak férje halála után adódott, 1974-ben, amikor Fr. Hernady és a Szent István templom csoportja egy utat szervezett. Judy nagyon élvezte az utazást és azóta több mint 20 alkalommal járt Magyarországon. Ott volt akkor is, amikor Toledo alpolgármestere, Eleanor Kahle aláírta a testvérvárosi megállapodást Toledo és Szeged között 1990 októberében.

1996-ban is jelen volt, amikor Ed Ciecka Lucas megye nevében aláírta a Lucas és Csongrád megyék közötti testvérmegyei együttműködést.

Judy közel 10 évig elnöke volt a Toledo-Szeged Bizottságnak, és tagja volt a Toledo Testvérvárosi Iroda felügyelő bizottságának. Nevéhez sok sikeres program fűződött, amikor sok száz vendég Szegedről és Csongrád megyéből Toledóban járt, és amikor az amerikai testvérváros küldöttsége Szegeden és környékén vendégeskedett. Számos önkéntes segítette ezt a munkát mindkét oldalon, és Judy számára külön öröm, ha a fiatalabb korosztályt is sikerül bevonni ezekbe a programokba. Judy háza mindig nyitva volt a vendégek előtt, sok szegedi élvezhette vendégszeretetét otthonában. Sok dicséretet kapott Szeged város és Csongrád megye vezetőitől, a toledói International Institute-től és más szervezetektől, elismerve ezzel közösségformáló és magyar hagyományokat ápoló eredményes munkáját.

ILDIKÓ SZONDI – ERZSÉBET BÁLINT – JÁNOS MÉSZÁROS**AN INSIGHT INTO THE DEMOGRAPHY/DEMOGRAPHIC
CONDITIONS OF HUNGARIAN-AMERICANS IN CONNECTION
WITH THE COOPERATION BETWEEN TOLEDO (OHIO) AND
SZEGED****(Summary)**

In the past 150 years, one and a half million Hungarians emigrated to the U.S.A. owing to their tempestuous past and their curiosity. Some hoped to make a better living, while others sought to escape the extreme ideologies of political regimes. (az értelmiségi emigrációra nem találtam szinonimát, ezért körülírtam.)

Nowadays, 1.25 million out of the more than 300 million Americans state to have Hungarian origins, and more than 100 thousand of them speaks Hungarian. It is estimated that a half a million people may have Hungarian self-identity. Most of them keep in touch with people living in Hungary and they are looking forward to widening their social network in their homeland.

Having cooperated as twin-cities for thirty years, Toledo, Ohio and Szeged are prime examples of generating mutual economic prosperity, important human relationships and friendships for a lifetime.